

Nieuwsbrief Zwakke Schakel West-Zeeuws-Vlaanderen

November 2014

Verder te lezen in deze niewsbrief:

- Werken aan Waterdunen
- Kennismaking Combinatie Cadzand-Bad
- Werk in uitvoering: de getijdenduiker
- Toen Napoleonhoeve, nu Waterdunen
- KNRM in beeld

#16

Project CADZAND- Maritiem nu zichtbaar van start

Het werk in Cadzand-Bad is begonnen. De kustversterking, de aanleg van de jachthaven en de verbetering van de openbare ruimte worden binnen anderhalf jaar gerealiseerd. Dit gebeurt niet onopgemerkt, maar uiteraard doen we er alles aan om de hinder zoveel mogelijk te beperken.

De aannemer genaamd Combinatie Cadzand-Bad (ga voor een kennismaking naar pagina 4) gaat het project uitvoeren. Daarbij wordt de omgeving en het recreatiesizoen goed in het oog gehouden. Sinds medio oktober is de aannemer op het werkterrein gevestigd in een bouwkeet naast de oostelijke strekdam. Binnen werken er mensen aan het ontwerp,

kopen bouwmaterialen in en regelen het benodigde materieel. Buiten wordt tot en met december 2014 onderzoek gedaan naar niet gesprongen explosieven (NGE's) en naar de opbouw van de duinen.

Geen werkzaamheden tijdens hoogseizoen

Begin 2015 gaan de bouw van de westelijke strekdam en de aanleg van de nieuwe duinpaden van start. Dat is het werk met de meeste impact voor de omgeving. Dit plannen we bewust in de eerste helft van 2015, zodat de stranden in het hoogseizoen volledig toegankelijk zijn en de nieuwe duinpaden klaar zijn voor gebruik. In juli en augustus wordt er niet gewerkt en kan iedereen genieten van de kust.

Slim transport

Om overlast op de wegen te minimaliseren, wordt 80 procent van het materiaal

aangevoerd via het water. Dat scheelt een hoop transportbewegingen over land. De overige 20 procent wordt getransporteerd naar een opslagterrein buiten Cadzand-Bad. Vervolgens wordt het benodigde materiaal gecombineerd vervoerd naar het werkterrein. Daardoor rijden er een stuk minder vrachtwagens door het dorp en dat betekent minder hinder.

Informatiecentrum

Speciaal voor omwonenden en overige geïnteresseerden wordt een deel van de bouwkeet van de aannemer ingericht als informatiecentrum. Dit centrum is vanaf 1 december elke maandag geopend van 9.00 tot 16.00 uur. U bent dan van harte welkom met uw vragen en suggesties. Verder kunt u er een maquette, een film, plannings en het ontwerp van het project bekijken. Ook ligt er foldermateriaal voor u klaar. We hopen u een keer te mogen verwelkomen!

De strekdammen bij Cadzand-Bad worden langer, hoger en steviger. Bovendien komt er een jachthaven tussen en wordt de openbare ruimte aangepakt.

Waterschap Scheldestromen

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Kustversterking Waterdunen

Bij zandsuppleties wordt zand vanuit de zee met een baggerschip aangevoerd en aan land opgespoten.

De afgelopen maanden is hard gewerkt aan de kustversterking van Waterdunen, het kustvak tussen Breskens en Groede. Sinds eind september is de dijk weer volledig op sterkte, precies op tijd voor het stormseizoen, dat loopt van 1 oktober tot en met 15 april. In november worden er zandsuppleties uitgevoerd door het waterschap en Rijkswaterstaat.

Inmiddels is ruim 280.000 m³ klei verwerkt in het duin en ruim 400.000 m³ in de dijk. Deze hoeveelheid grond is ontgraven uit de geulen in het achterliggende gebied, het toekomstige natuur- en recreatiegebied Waterdunen. De definitieve vorm van het geulenstelsel is al goed zichtbaar. Op de percelen ten zuiden van de Langeweg vinden de laatste graafwerkzaamheden plaats. Als deze werkzaamheden afgerond zijn, vervallen de verkeersmaatregelen bij de Langeweg grotendeels. Tijdens de winterperiode gaat het graafwerk tussen vakantiepark Schoneveld en de Slikkenburgseweg door, zolang het weer goed is en het terrein begaanbaar blijft.

Zanddepot

In november voeren waterschap Scheldestromen en Rijkswaterstaat zandsuppleties uit op het strand en binnen de dijk bij Waterdunen. Dit zand wordt vanuit de zee met een baggerschip aangevoerd en aan land opgespoten. De werkzaamheden zijn op dit moment in volle gang en vinden zeven dagen per week plaats, zowel overdag als 's nachts. Er wordt een binnendijks zanddepot aangelegd met 400.000 m³ zand tussen het Zandertje en de Puijendijk. Dit zanddepot is zo'n 10 hectare groot en blijft enkele maanden liggen. In 2015 wordt het zand gebruikt om een duin te vormen achter de nieuwe dijk van de Panoramaweg.

Kustlijn onderhouden

Daarnaast wordt 137.000 m³ zand opgespoten aan de westzijde van 't Killetje voor de aanleg van het duin. De komende weken worden nog meer zandsuppleties uitgevoerd door Rijkswaterstaat. In deze periode wordt zand opgespoten tussen strandpaviljoen de Boekanier tot aan

't Killetje. Rijkswaterstaat onderhoudt de kustlijn van Nederland voortdurend. Door zand op te spuiten, vullen ze het zand op de stranden en de zeebodem vlak voor de kust weer aan. Zo blijft Nederland beschermd tegen de zee.

Afstand bewaren

Tijdens de zandsuppleties kunt u op het strand en in zee recreëren. Het werkkerrein is echter verboden gebied, vanwege gevaar voor drijfzand en rondrijdende bulldozers. Passeer het werkkerrein aan de zijde van de duinen. Watersporters moeten een veilige afstand houden tot het baggerschip.

Meer informatie

Volg de werkzaamheden voor de kustversterking via Twitter @ZwakkeSchakels. Wij versturen ook regelmatig een (digitale) nieuwsbrief over de werkzaamheden in Waterdunen. Wilt u deze ontvangen? Stuur dan een e-mail naar kustversterking@scheldestromen.nl.

De afgelopen weken is zand via leidingen vanuit de zee in een zanddepot gespoten tussen het Zandertje en de Puijendijk.

Werken aan Waterdunen

Provincie Zeeland legt tussen Breskens en Groede het natuur- en recreatiegebied Waterdunen aan. Een bijzonder project, dat zich nu middenin de uitvoeringsfase bevindt. En dat is niet te missen. Wanneer je door of langs het gebied rijdt, zie je overal graafmachines en dumpers in de weer. Wat gebeurt er allemaal?

Dit jaar zijn volop graafwerkzaamheden verricht in Waterdunen en dat is te zien! Een groot deel van het toekomstige natuurgebied is uitgegraven en de kreken hebben al vorm gekregen. De kleigrond die vrijkomt, gebruikt waterschap Scheldestromen voor de kustversterking in het gebied. Daarnaast wordt de kleigrond gebruikt om delen van het gebied op te hogen en eilanden te vormen, waar later recreatie kan plaatsvinden. De kreken in het zuidoosten van Waterdunen zijn grotendeels klaar. De laatste maanden van 2014 wordt gewerkt aan het westelijke en middelste deel.

Inzaaien van het gebied

Om te voorkomen dat er allerlei ongewenste bloemen en planten gaan groeien in

het gebied, wordt de grond ingezaaid met een grasmengsel. Dit gebeurt in opdracht van de toekomstige beheerder van het gebied: stichting Het Zeeuwse Landschap. Zodra het zoute zeewater het gebied in kan stromen, krijgt de natuur de gelegenheid om zichzelf te vormen.

Wandelpaden

Als het hele gebied is ingezaaid en het (tijdelijke) groen zich heeft ontwikkeld, start de aanleg van de wandelpaden in het gebied. Deze wandelpaden worden gefaseerd aangelegd. Naar verwachting zijn de paden pas in de zomer van 2015 klaar, tot die tijd blijft het gebied afgesloten. Wel blijven de wandel-, fiets- en ruiterspaden rondom het gebied beschikbaar.

Aanleg nieuwe kokerduiker

Afgelopen september is de kokerduiker in de Puijendijk vervangen door een nieuwe duiker vlakbij de kruising van de Puijendijk met de Zeeweg en de Walendijk. Deze duiker vormt een verbinding tussen de Zwartegatse Kreek en het nieuwe afwateringskanaal dat langs de Nieuwe Walendijk-

weg loopt. De oude duiker was daardoor overbodig en is gesloopt en verwijderd. De nieuwe afwatering van Waterdunen is nu gereed en in principe klaar om het zoute water het gebied in te laten stromen. Dit gebeurt nu nog niet, omdat de overige werkzaamheden – het graven van de kreken, aanleg van de getijdenduiker en de aanleg van de boulevard – nog niet klaar zijn.

Overige werkzaamheden

In oktober is een munitieonderzoek uitgevoerd voor de aanleg van de nieuwe weg naar 't Killetje. En in het najaar worden bomen geplant langs de Nieuwe Slikkenburgseweg.

Meer weten?

Op www.waterdunen.com vind je meer informatie over het toekomstige natuur- en recreatiegebied Waterdunen. Benieuwd hoe het gebied er over een aantal jaren uit komt te zien? Bekijk dan eens het filmpje op de homepage!

Het krekensysteem in het toekomstige natuurgebied Waterdunen krijgt al vorm.

Projectmanager Patrick de Laat en omgevingsmanager Nancy Vinke van de Combinatie Cadzand-Bad zorgen voor een veilige en goede uitvoering van het project CADZAND-Maritiem.

"Onze handen jeuken om te beginnen"

Het project CADZAND-Maritiem wordt uitgevoerd door de Combinatie Cadzand-Bad. Deze aannemerscombinatie is een samenwerkingsverband tussen BAM en Martens en Van Oord (MvO). Projectmanager Patrick de Laat en omgevingsmanager Nancy Vinke van de combinatie vertellen over de rol van de opdrachtnemer in het project en die van hen in het bijzonder.

BAM voert projecten uit in heel Nederland en een deel van Europa. Maar het is ook geen onbekende in de regio. Zo werkt BAM momenteel aan de getijdenduiker in Waterdunen en aan de Sluiskiltunnel. MvO is een familiebedrijf, opgericht in 1986 door de familie Martens en Teus van Oord, lid van de huidige directie. Beide bedrijven zijn actief in de grond-, weg- en waterbouw. BAM is een multidisciplinaire bouwer en richt zich in dit project op de inrichting van de openbare ruimte, de bouw van het clubgebouw, de ondergrondse infrastructuur, wegen en duinpaden. MvO is specialist in het grootschalig grondverzet en bagger-, kust- en oeverwerk op rivieren en offshore. Patrick: "We vullen elkaar mooi aan en hebben daarom voor deze samenwerking gekozen."

Extra dimensie

"CADZAND-Maritiem is een prachtig project. Het levert een grote bijdrage aan de kwaliteitsslag die de kustplaats krijgt. Dat we hierbij rekening moeten houden met de omgeving, de seizoenen en tal van ondernemers geeft het project een extra dimensie. Een uitdaging waar we zin in hebben!", vertelt Patrick. Hij is als projectmanager eindverantwoordelijk voor het project namens de Combinatie Cadzand-Bad. "We gaan het project veilig en in de juiste balans met de omgeving uitvoeren. We willen kwalitatief goed werk

afleveren binnen het gestelde budget. We vertrouwen erop dat de bouw een grote aantrekkingskracht heeft op de omgeving. Iedereen mag komen kijken. We zijn namelijk trots op ons werk en vertellen er graag over!"

Aanspreekpunt

Op 1 december wordt dan ook het informatiecentrum geopend in de bouwkeet naast de oostelijke strekdam in Cadzand-Bad. Nancy Vinke, omgevingsmanager van de Combinatie Cadzand-Bad, staat mensen graag te woord. "Ik vind het ontzettend leuk om bij CADZAND-Maritiem betrokken te zijn. Eerder al werkte ik voor infrastructurele projecten als Waterdunen, de reconstructie van de N61, de aanleg van de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel. Dit project in Cadzand, waar ik woon en de omgeving op mijn duimpje ken, past dan ook helemaal bij mij. Als omgevingsmanager ben ik het gezicht naar buiten toe. Ik ben het eerste aanspreekpunt voor de omgeving. Daarnaast vervul ik een soort gewetensrol. Ik ga na of we doen wat we de omgeving hebben beloofd. Het werk zal hinder opleveren, dat kan niet anders, maar we proberen het zoveel mogelijk te minimaliseren. Mijn rol houdt in dat ik omwonenden goed informeer, op tijd inlicht over de planning en ze een luisterend oor bied."

Samen doen

Patrick: "De samenwerking met waterschap Scheldestromen, de gemeente Sluis en Yacht@Cadzand-Bad B.V. verloopt prima. De drie opdrachtgevers vormen samen één partij en één stem richting ons, en dat is prettig. De communicatie is open en laagdrempelig. We hebben ieder onze eigen verantwoordelijkheid, maar zijn er voor elkaar als dat nodig is. We doen het echt samen."

Werk in uitvoering

Waterschap Scheldestromen bouwt de getijdenduiker ter hoogte van 't Killetje (tussen Breskens en Groede) in opdracht van provincie Zeeland. De getijdenduiker zorgt ervoor dat er straks zeewater in en uit de geulen van het natuur- en recreatiegebied Waterdunen kan stromen. De duiker bestaat uit vier kokers van drie meter hoog en vier meter breed. Drie kokers komen in verbinding te staan met de Westerschelde om een zo natuurlijk mogelijk getij te creëren van NAP -0,55 meter tot NAP +0,55 meter. De vierde koker zorgt voor de afvoer van polderwater, dat nu nog gebeurt door het gemaal Nieuwe Sluis. Onderstaande foto's geven een impressie van de bouw van de getijdenduiker van juni tot oktober 2014.

Op de foto is te zien dat de technische ruimte van de getijdenduiker wordt gebouwd. Hierin komt het besturingssysteem. Het gebouw steekt gedeeltelijk boven de dijk uit.

Vervolgens werd de kleidijk bij de getijdenduiker hersteld. Dit deel is teruggebracht in de oude staat. Na het stormseizoen, april 2015, gaan we de dijk hier versterken. Het betonnen bouwwerk op de foto is de bovenzijde van het schuivenhuis.

De eerste schuif wordt geplaatst in het schuivenhuis, een precisie klus. Inmiddels zijn in alle kokers de schuiven geplaatst. In de drie kokers waardoor straks het zeewater stroomt, komen per koker twee schuiven om de duiker af te kunnen sluiten en het getij te regelen. In de vierde koker, die zorgt voor de afvoer van het polderwater, komt bij de schuif aan de zeezijde nog een terugslagklep. Een terugslagklep is een klep die automatisch sluit door waterdruk. Dit betekent dat als het hoog water is, er geen water vanuit de zee in de koker kan stromen.

Op de foto is de bouw van het nieuwe gemaal te zien. Dit gemaal zorgt straks voor de afvoer van het polderwater dat via de vierde koker van de getijdenduiker de zee in kan stromen. De pompkelder is in aanbouw. Links op de foto waar de betonpalen te zien zijn, komt het vrije verval gedeelte. Hier wordt tijdens laagwater het polderwater via de verbindingskoker geloosd zonder te pompen.

De getijdenduiker is aan de zeezijde tijdelijk dichtgemaakt met betonplaten en zware steenbekleding. Na het stormseizoen wordt de kust hier versterkt en worden deze losse stenen vervangen door een nieuwe glooiing.

Hier wordt het dak van het schuivenhuis gemaakt, waar later beton in is gestort. De houten betimmering zorgt ervoor dat er enkele openingen komen in het betonnen dak. Door deze openingen is het schuivenhuis van bovenaf toegankelijk voor controle en onderhoud.

Volg de bouw van de getijdenduiker
U kunt de bouw van de getijdenduiker volgen via webcam. De camera staat nu gericht op de bouw van het pompenhuis en de verbindingsskoker. Via de webcam worden live beelden uitgezonden op www.waterdunen.com en klik op 'foto's en webcam'. De beelden worden elk uur ververst.

Zomerexcursies Waterdunen ten einde

In de zomermaanden vond elke dinsdagochtend een excursie plaats in Waterdunen onder begeleiding van een gids. Tijdens de tocht werd uitleg gegeven over de kustversterking, de aanleg van het natuur- en recreatiegebied en de getijdenduiker. We hebben veel deelnemers mogen ontvangen, zowel omwonenden als toeristen. Bedankt voor uw interesse en wellicht tot volgend jaar!

Ra ra ra, waar is dit?
Waar aan de West-Zeeuws-Vlaamse kust is deze foto genomen?
Mail de oplossing naar kustversterking@scheldestromen.nl.
De juiste inzendingen krijgen een leuke prijs!

Digitale nieuwsbrief CADZAND-Maritiem

Sinds kort verzenden we maandelijks een digitale nieuwsbrief over het project CADZAND-Maritiem. Wilt u deze graag ontvangen, stuur dan even een mailtje met uw verzoek en uw contactgegevens naar kustversterking@scheldestromen.nl.

Informatiecentrum CADZAND-Maritiem vanaf 1 december open!

Wilt u meer weten over het project CADZAND-Maritiem, waaronder de kustversterking in Cadzand-Bad? Dan bent u binnenkort van harte welkom in het informatiecentrum in Cadzand-Bad. Vanaf 1 december is het centrum elke maandag van 9.00 tot 16.00 uur geopend en kunt u er terecht met al uw vragen en suggesties. In het informatiecentrum kunt u een maquette, een film, plannings en het ontwerp van het project bekijken. Ook ligt er foldermateriaal voor u klaar. Er is een medewerker van de aannemer Combinatie Cadzand-Bad aanwezig om uw vragen te beantwoorden.
Adres informatiecentrum: Bouwkeet Combinatie Cadzand-Bad, naast de oostelijke strekdam bij Boulevard de Wielingen in Cadzand-Bad

Planning komende periode (onder voorbehoud)

Planning kustversterking Waterdunen

- november 2014: zandsuppleties
- t/m september 2015: ontgraven geulenstelsel en verwerken grond in landwaarts duin

Planning getijdenduiker Waterdunen

- november 2014: getijdenduiker gereed
- t/m april 2015: bouw pompenhuis

Planning CADZAND-Maritiem

- t/m december 2014: ontwerpen
- 1 december 2014: opening informatiecentrum
- t/m december 2014: onderzoek naar niet gesprongen explosieven
- januari t/m juni 2015: bouw westelijke strekdam en aanleg duinpaden

Toen...

Camping Napoleonhoeve

Een mooi beeld van camping Napoleonhoeve vanuit de lucht, genomen in september 2012. Nog niet zo lang geleden dus. Arno Boomert had het vakantiepark in 1976 overgenomen van de familie Cappon die er in 1952 een camping begon. Op de plek waar Napoleon in 1811

een fort liet bouwen. De fortengracht is op deze foto nog duidelijk zichtbaar in het landschap.

...en NU

Waterdunen

Deze luchtfoto laat de locatie zien waar de camping een paar jaar geleden nog stond. In het najaar van 2012 is de hele camping ontruimd en gesloopt. Nu wordt het gebied ten zuiden van de voormalige camping volledig ontgraven. De vrijgekomen grond en klei worden

gebruikt in de kustversterking. Na de voltooiing van de kustversterking bouwt Molecaten een nieuw recreatiepark met hotel en duincamping in het gebied.

Flexibiliteit van beide kanten

Bram Nortier is al 25 jaar vrijwilliger bij de KNRM en schipper op de boot Winifred.

De loods van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) in Cadzand-Bad staat middenin het werkgebied van het project CADZAND-Maritiem. "Wij moeten te allen tijde kunnen uitvaren", vertelt Bram Nortier, schipper bij de KNRM. "Open communicatie met de uitvoerder is voor ons dan ook van groot belang."

Kunt u wat meer vertellen over de KNRM?

Bram: "De KNRM is een stichting met als hoofdtak het redden en helpen van iedereen die in problemen verkeert op zee en ruime binnenwateren. De KNRM heeft 48 stations langs de Nederlandse kust waar voornamelijk vrijwilligers actief zijn. Het station in Cadzand-Bad bestaat al 130 jaar. We werken hier met achttien vrijwilligers, waarvan dertien bemanningsleden en vijf bestuursleden. Als onze pieper gaat, moeten we binnen vijftien minuten met de boot op het water zijn. Per jaar rukken we zo'n twintig tot veertig keer uit. Dat kan voor van alles zijn: iemand die een hartaanval krijgt op een schip of een plezierjacht met motorpech."

Hoe kijkt de KNRM aan tegen CADZAND-Maritiem?

"We zijn ervan overtuigd dat Cadzand-Bad een opsteker nodig heeft.

Dit project gaat daarvoor zorgen. Iedereen is erbij gebaat dat het project zo snel en soepel mogelijk verloopt. Wij zullen dan ook niet in de weg staan en hulp verlenen waar nodig."

Wat zijn de consequenties van het project voor de KNRM?

"We moeten anderhalf jaar opereren tussen de werkzaamheden. Dat vergt een grote mate van flexibiliteit, van beide kanten uiteraard. We hebben al een kleinere boot geregeld om de werken makkelijker te kunnen passeren. Ons gebouw blijft op dezelfde plaats. Alleen zal er een nieuwe deur komen aan de achterzijde voor de nieuwe toegangsweg."

Hoe vindt u het contact verlopen met de projectorganisatie?

"Prima. Het is nu een kwestie van in contact blijven en inzicht houden in elkaars beperkingen en mogelijkheden. Dat betekent: snel schakelen en korte lijntjes hanteren. Het werk van het waterschap en Rijkswaterstaat is hier altijd vlekkeloos verlopen. Wij verwachten nu dan ook hetzelfde en zijn benieuwd naar het eindresultaat!"

Blijf op de hoogte

Wilt u op de hoogte blijven van de kustversterkingswerkzaamheden? Meldt u zich dan aan voor deze gratis nieuwsbrief (verschijnt vier keer per jaar). Dat kan via www.kustversterking.nl of via het e-mailadres kustversterking@scheldestromen.nl. Geef daarbij aan of u de nieuwsbrief digitaal of per post wilt ontvangen. Vergeet niet uw naam en adres te vermelden. U ontvangt dan ook de driewekelijkse update per mail.

Twitter

U kunt het project ook volgen via twitter: @ZwakkeSchakels.

Vragen en opmerkingen?

Heeft u nog vragen of opmerkingen? Neemt u dan gerust contact met ons op.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van waterschap Scheldestromen.

Datum: november 2014

Eindredactie: Waterschap Scheldestromen

Druk en vormgeving: Jumbo-Offset, Goes

Fotografie: Rudy Visser, Skailine Photo, Dick Varkevisser, Peter Buteijn, Marc van Steenberghe, Mark Neelemans

Bezoekadres: Veerhaven 5, Breskens
Postadres: Postbus 1000, 4330 ZW Middelburg
E-mail: kustversterking@scheldestromen.nl
www.kustversterking.nl
www.waterdunen.com

